

Orienteringssak

Arkivsak-dok. 25/36994-1
Saksbehandler Rune Holbek

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	05.02.2026

Nasjonaljubileet 2030 - mål og strategi for Agder

Følgende tas til orientering:

Nasjonaljubileet 2030 markerer at det er 1000 år siden slaget på Stiklestad (1030) fant sted. Dette er en viktig historisk hendelse for riksdannelsen og kristningen av Norge.

Jubileet er planlagt som et nasjonalt samfunnsutviklingsprosjekt med søkelys på verdier, identitet og fellesskap. Jubileet inviterer hele landet til en samtale om hva Norge har vært, hva Norge er, og hva Norge kan og bør være i fremtiden.

Det har hittil vært lite fokus på Nasjonalmuseet i vår region og fylkeskommunen vil nå ta et initiativ for å kartlegge interessen i kommuner, institusjoner (særlig museene), frivillighetene og næringsliv for å markere jubileet – i første rekke innenfor eksisterende virkemidler og budsjettammer. Det tas også sikte på å lage en plan for kommunikasjon av ulike satsinger i årene frem mot 2030.

Saksopplysninger

I 2030 markerer Norge tusen år siden slaget på Stiklestad 29. juli 1030, der Olav Haraldsson falt i forsøket på å gjenerobre landet. Slaget ble en milepæl i to avgjørende prosesser for Norges fremvekst: riksdannelsen og kristningen. Det markerer også Olavs overgang fra vikingkonge til helgenkonge. Som Olav den hellige ble han raskt et samlende symbol for det norske riket – noe vi fortsatt ser i riksvåpenet, der løven holder Olavs øks. Året 1030 er derfor en symboltung hendelse knyttet til fortellingen om hvordan Norge ble til.

Markeringen av nasjonaljubileet 2030 skal veve sammen ulike historier om Norges historie, fra tilblivelse til moderne tid. Kjernen i jubileet er riksdannelse, kristning og samspillet mellom disse. Samtidig åpner Olavsarven et vindu mot temaer som lovgivning, folketro, kultur, migrasjon, tilhørighet, samene som Norges urfolk, forholdet mellom majoritet og minoritet, religion og livssyn, historiebruk og mye mer.

Begrepet *nasjonaljubileum* speiler både det historiske utgangspunktet, men rommer også en ambisjon om å engasjere hele landet til samtaler, foredrag og arrangementet om hva

Norge har vært, hva Norge er – og hva fremtidens Norge kan og bør være. Det er trukket frem ulike tema for hvert år frem mot 2030 i en «jubileumsstafett». De årlige temaene er:

- 2025: Migrasjon og identitet
- 2026: Slekt og samfunn
- 2027: Tilhørighet
- 2028: Fortellinger om Norge
- 2029: Folketradisjon
- 2030: Fellesskap (jubileumsåret)

Hvordan markere Nasjonaljubileet 2030 på Agder?

Markeringen av Nasjonaljubileet blir markert på ulike måter rundt omkring i landet. Administrasjonen i Agder fylkeskommune har i 2025 deltatt i nasjonale forum for å få informasjon om jubileet, samt inspirasjon til hvordan vi kan markere dette på Agder.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at en vellykket markering på Agder forutsetter et godt partnerskap mellom fylkeskommunen, kommuner, museene, frivillige og næringsliv. Fylkeskommunen vil ta en koordinerende rolle.

Det kan være aktuelt å søke ekstern finansiering fra nasjonale og regionale ordninger, stiftelser og samarbeidspartnere for å styrke gjennomføringen. Fylkeskommunen planlegger å bruke eksisterende digitale og fysiske formidlingsarenaer til å arbeide med jubileet. Eksempler på formidlingsarenaer kan være arkeologicalfé og den årlige kulturkonferansen. Det kan være aktuelt å øremerke tilskudd slik at prosjekter som støtter opp under tema i jubileumsstafetten prioriteres.

Nasjonaljubileet er en anledning til å løfte frem både materiell og immateriell kulturarv på Agder. Eksempler på prosjekter innen materiell kulturarv som kan inngå er restaurering av historiske bygg, kirker og kystfort. Eksempler på prosjekter innen immateriell kulturarv kan knyttes til folkedans, musikk, muntlige fortellinger, prosjektet *100 historier fra Agder*, overføring av håndverkskunnskap til unge, og kurs i tradisjonshåndverk og ulike formidlingsaktiviteter.

Administrasjonen har også sett på temaene i jubileumsstafetten og har forslag til mulige tiltak per tema (se under) som kan være punkter til diskusjon i en eventuell prosjektgruppe. Denne oversikten er ikke uttømmende men foreløpige ideer til diskusjon.

- 2026 – Slekt og samfunn: Slektsdag i Agder - workshops om slektsforskning, digital kartlegging av historiske gårder, og synliggjøring lokalt gjennom skilting og skjøtsel.
- 2027 – Tilhørighet: Kunstprosjekt med ungdom, LIM-prosjekter (likestilling, inkludering og mangfold), minoriteters plass i Agder.
- 2028 – Fortellinger om Norge: Fortellerkunst (Ibsenjubileet og Bjørnson), dokumentarserie om Agders rolle, historievandring.
- 2029 – Folketradisjon: Kurs i lafting, båtbygging, folkedrakt, folkemusikk og folkedans.
- 2030 – Fellesskap: Jubileumsmarkering, konsert og kulturfestival, prosjektet *1000 år – 100 historier fra Agder*.

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 har som mål å sikre sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft i hele landsdelen. Her er det stort potensiale for synergieffekt med Nasjonaljubileet 2030.

Nasjonaljubileet 2030 vil ha en positiv betydning for barn og unge. Gjennom aktiviteter og prosjekter får de mulighet til å utforske hva Norge har vært, hva Norge er i dag, og hva fremtidens Norge kan bli. Jubileet gir rom for læring, refleksjon og engasjement – og bidrar til å styrke identitet, fellesskap og forståelsen av vår felles historie.

Kristiansand, 13.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør